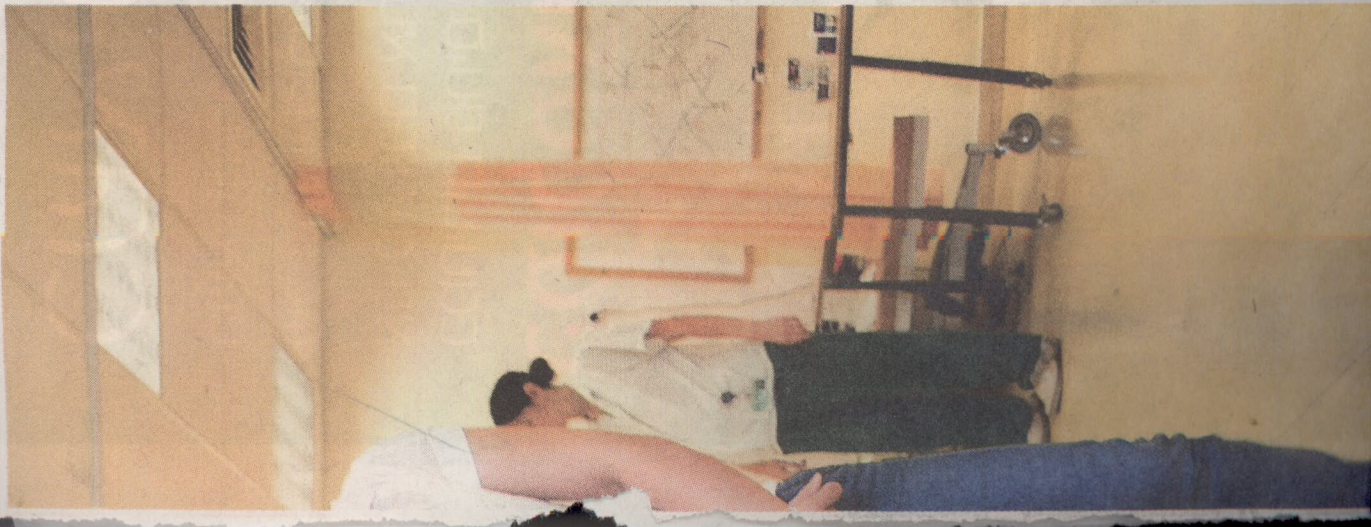

וויטנאם בוקר טוב

דו לאטאן, חקלאי וייטנאם, נפצע קשה בתאונת דרכים ובמשך ארבעה חודשים שכב מחוסר הכרה בשיבא ■ התגייסות סגן השגריר הווייטנאמי, צוות בית החולים, עורך דין ישראלי ומתורגמן סיעה להטסת אשתו ארצה ■ בסיומו של הליך שיקום ארוך הם מתכוננים לחזור הביתה ■ אני חולם לחזור לפה כדי לטייל ולהכיר את הארץ, הוא אומר

"זו הייתה הפעם הראשונה שססתי", היא מספרת. "כשנמתי מיד רציתי לפגוש את רן, אבל השעה הייתה מאוחרת. ישנתי בבית של אחד מעובדי השגרירות. למחרת בבוקר יצאתי לבית החולים".

היא נכנסה לחדרו של בעלה. רמעות של אושר היו בעיניה. "הוא היה מנוכס. לא יכול היה להיזי את היר", היא מספרת. "התרגשתי נורא. בכיתי. רן לא האמין שזו אני עומדת מולו. הוא ידע שאני אמר רה להגיע, אבל לא ידע מת".

"אממת ששמחתי כשראיתי את נויין אבל גם כעסתי", מסביר לא טאן. "שאלתי אותה למה הגעת רק עכשיו? אבל אחר כך כבר לא כעסתי, כי כל כך התגעגעתי אליה".

הבאת טי-טי-טרנג לארץ הייתה מבצע לוגיסטי מורכב, בין היתר בגלל מצבו המסוכן של בעלה. עו"ד קציר ממשיך "קציר-אבן צור", שנשכר על ידי השגרירות הווייטנאמית לייצג את הפועל מול חברת הביטוח, מסביר: "רן נפגע בנסיבות פריטיות ולא בתאונת עבודה, מה שגרם לכך שהוא היה נטול זכויות סוציאליות לחלוטין. מדובר במקרה מורכב כי הפצוע עצמו לא יכול היה להתחם על כך שנייצג אותו, ושלחנו לחו"ל מסמכים על מנת לקבל ייפוי כוח מאשתו".

אחד הצלחתם להטים את אשתו לארץ?

"נעשה כאן מאמץ משולב של בית החולים, של חברת הביטוח ושל השגרירות על מנת לייצב את מצבו. חברת הביטוח מימנה נה מתורגמן ואת ההבאה של אשתו. הנציג

מיד גם הודיעתי לכל בני המשפחה שלנו על התאונה. זה היה נורא. לא ישנתי בלילה, כמעט לא עברתי. התקשרתי לישראל כמעט מדי יום ורציתי לדעת מה מצבו. כל הזמן פחדתי שהוא ימות. הרגשתי שאני היית לבוא לישראל".

כעבור ארבעה חודשים לא טאן התעורר מהתרדמת. טי-טי-טרנג וזכת את הרגע. "האחות התקשרה לעמי, והוא התקשר אליי. שמחתי מאוד. הייתי מאושרת. רק רציתי שהוא יחזור כבר הביתה".

לא טאן התקשה להבין באותם ימים לאן נקלע. הוא כלל לא זכר את תאונת הרכבים שבה נפגע. "בהתחלה חשבתי שאני בכלל בווייטנאם", סיפר השבע סיוע מתורגמן. "גם העובדה שתבררם ווייטנאמים שלי באו לבקר אותי בבית החולים בלבלה אותי. אלא שאז שמעתי שמבררים עברית והתיחלתי לשאול את עצמי למה אני פה? איך קרתה התאונה? פחדתי לדבר עם הרון פאים כי כולם היו זרים לי. מיד חשבתי על נויין, התגעגעתי אליה. רציתי אותה קרוב לדיי".

הם התחילו לדבר טלפנית. "בשיחה הראשונה אמרתי לו שהדבר החשוב זה שהוא בחיים", משחזרת טי-טי-טרנג. "סיפרתי לו כמה המשפחה שמחה שהוא ניצל. רן אמר לי שהוא רוצה הביתה. שהוא רוצה לפגוש אותי".

בגלל מצבו הרפואי לא יכול היה לא טאן לשוב למולדתו. בסיוע סגן השגריר, חברת הביטוח, בית החולים שיבא ועו"ד קציר הוטסה אשתו לישראל ופגשה, לאחר שנתיים, לראשונה את בעלה.

לעבור במטרה לסייע בפרנסת המשפחה. בתחילה עבר בשרות האורז של המשפחה, אחר כך כסכנאי, וכשהזמנים הפכו קשים, הבינו לא טאן כי את פרנסתו יאלץ למצוא הרחק ממולדתו. הוא טס לישראל והחל לעבור בתקלות במושב בדרום הארץ.

עשרה חודשים אחרי שהגיע ארצה השתנו היי. לא טאן רכב על אופניו סמוך למושב עזריקס ורכב שחוף לצידו פגע בו. הפועל הווייטנאמי נפצע קשה, הובהל למחלקה לטיפול נמרץ של בית החולים שיבא, שבה שהה חודשים, ולאחר מכן הועבר למחלקה לשיקום המבוגר.

סגן השגריר הווייטנאמי, הנג' וארלו, ועמי נויין, ישראלי-וייטנאמי, שנעבד כמקשר בין פועלים ווייטנאמים למעסיקהם, הקפידו לברר כמעט מדי יום. אל השניים חבר עו"ד אביטר קציר, ויחד עם צוות בית החולים חקמה חוליית סיוע לעובד הווייטנאמי שעבדה ימים כלילות על מנת לסייע בשיקומו, ובמקביל לאתר את בני משפחתו.

כמה שבועות אחרי שאושפו אותה רעייתו, נויין טי-טי-טרנג. "הטלפון הגיע בשתיים בלילה", היא משחזרת השבוע. "מיד התחלתי לבכות. לא יכולתי לעזור את הרמעות. פניתי לכל מי שיכולתי כי שראל כדי שיייעו לבעלי כמה שאפשר.

בוקר אחד רן לא טאן ניסה לפקוח את עיניו. הוא עשה זאת באיטיות, בכבודו, וכי שהעניינים נפקחו לבסוף לר-ווחה, לאחר מאמץ רב, הוא

נותר המום. הוא התכוון ימינה ושאלה ולא הבין היכן הוא נמצא. הוא ניסה לזוזות את המקום, אך לשווא. כיוון שאינו דובר שפה נוספת מלבד וייטנאמית, הוא לא יכול היה לשאול את הסוכנים אותו איפה הוא נמצא. כעבור זמן מה, ובסיוע מתורגמן, נאמר לו: "אתה נמצא בבית החולים שיבא".

לא טאן ניסה להבין איך בכלל הגיע למרכז הרפואי ומה מצבו. אחרי ארבעה חודשים שבהם שכב מחוסר הכרה היו לו אינספור שאלות לא פתורות. העיקרית שבהן: כיצד נפגע בכל חלקי גופו ומה צרי פיס לו הרופאים בעתיד.

טלפון באמצע הלילה

באוקטובר 2010 הגיע לא טאן (33) לארץ הקודש, כמו רבים מבני עמנו לצורכי פרנסה. הוא הותיר מאחור, כמפר המרוחק שעתיים וחצי נסיעה מהבירה האנוי, אישה בת 23 וילה. הוא נולד בכפר וייטנאמי קטן להורים הקלאים, למד עד כיתה ל', ואז יצא

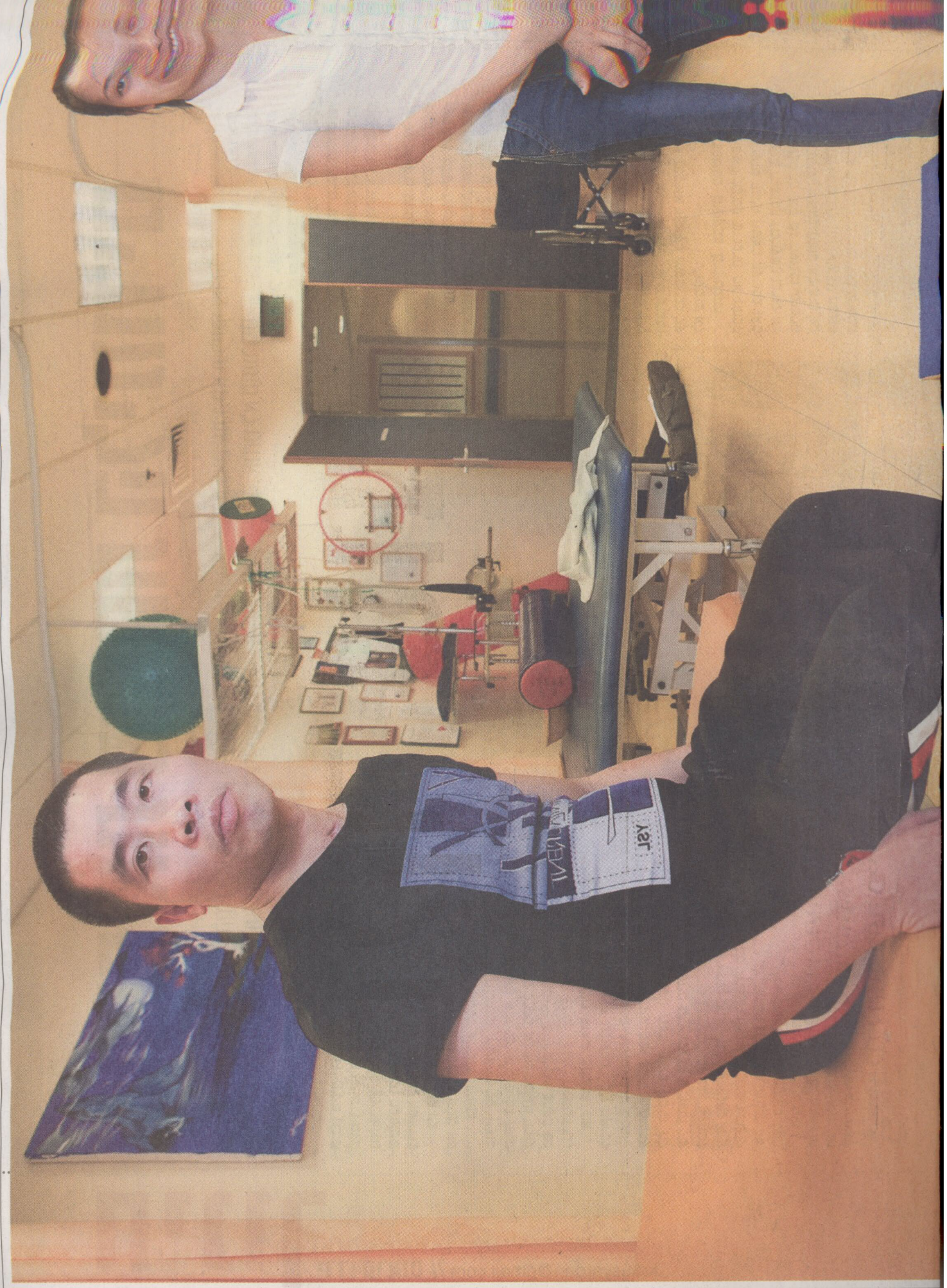

עו"ד ארונ
מקיב בוכת
המאמץ
המשולב

סגן השגריר
הנוי וארלו.
ביקורים תכופים
בבית החולים

בקרוב הם יתאחדו עם משפחותיהם במולדת. הם שואים בסך הכול חמש שנים, וכבר עברו הרפתקאות ותלאות שמספיקות לחיים שלמים. אלא שבצר החזרה הקרובה הביתה עולה השאלה האם מצבו הרפואי של דו לא טאן לא ידרדר בעקבות המעבר.

"חלק מהשיקום זה להכין אדם להשי תלבות מחודשת בקהילה", מסביר גורם בשיבא. "במקרה של דו אנחנו לא יודעים באילו תנאים הוא יהיה, איזה טיפול הוא יקבל ומה היחס לנכים בוויטנאם. התשי תית הרפואית שם לא מפותחת כמו בי ישראל, ולכן חשב לנו שהוא ייצא מבית החולים שלנו במצב הטוב ביותר".

בבית החולים מספרים כי הם נמצאים בקשר רצוף עם השגרירות הוויטנאמית. "עשינו תחקיר מקיף", ממשיך הגורם. "ראינו איך נראה הבית של דו בווייטנאם, אנשי צוות שלנו ביקרו שם וראוי מהי הסביבה הכפרית שבה הוא חי. למרות זאת אנחנו לא יודעים מי יספל בו שם וזה מדאיג".

עוד קציר מנסה להרגיע: "חברת הבני טוח תממן לדו את כל העזרים הרפואיים שהוא זקוק להם. בנוסף הוא גם יקבל פני צויים שיאפשרו לו לחיות ברווחה במשך כל חייו".

"היא סיעה מאוד. נויין הגיעה לארץ מלאות אמביציה. היא למדה מהפני זיותרפסיטים כיצד להפעיל את דו ותגלה איתו מעבר לשעות הטיפול. חלק מהמגבלות של הטיפול בו נבעו מפערי תרבות, מהקושי שבה וכיוצא בכן. אשתי הייתה מאוד נחמדה ואדיבה, אבל בתרבות המורחית היקר יכול להפתיע על היעדר הכוונות לשתף את הצוות בכעיות ובקשיים. עם הזמן גם אשתי הכינה את זה, והם פנו אלינו יותר".

בני הזוג הוויטנאמי אסירי תודה על הטיפול שקיבלו. "איז לנו מילים לתאר כמה שיהיה היה טוב", מספרת טיטור טרנג, "כולם נורא עוזרים לנו. לא ידעתי שום דבר על ישראל ויהודים עד שהגעתי לארץ. אני יכולה לומר לך בוודאות שאת געגע לצוות הרפואי פה. אני מאוד מתגעגעת לאימא שלי ולבן שלנו שנמצא אצלה. אני מדברת איתה בטלפון והיא בוכה כל הזמן. עבודה זו היא כמו בן".

"גם אני מאוד מתגעגע", מוסיף דו, "אני כל הזמן אומר להם שאבוא בקרוב. עדיין לא הבראתי לגמרי. אני עדיין מתקשה בה זזות היד והרגל. אני לא יכול לעבוד. אני גם חולם לטייל בארץ. לא ראינו פה כלום חוץ מאת בית החולים. אבל הכי חשוב להחלים. כרגע טיולים זה משהו בלתי אפשרי".

דו לא טאן: "התחלתי לשאול את עצמי למה אני פה? איך קרתה התאונה? פחדתי לדבר עם הרופאים כי כולם היו זרים לי. מיד חשבתני על נויין. התענגעתי אליה. רציתי אותה קרוב לידו"

גריד הגיע למחלקה לעמוד על מצבו, וכי שאמרנו לו שאנחנו צריכים מתורגמן הוא שאל 'מתי את רוצה שאבוא?'. הוא גם ישב איתנו קצת.

"היו כאן גם נפגעים ממדינת אחרות, כולל מדינות גדולות ומפותחות, ולא נת-קלתי בכוחות מעורבות. זה לבטח נובע מאישייותו של הסוג עצמו".

במסגרת תוכנית פיילוט ראשונה מסוגה ואן לוי אמר השבוע: "לא טאן הגיע להבאת עובדים בווייטנאם לישראל. התו-שראל כאלף עובדים. ליווינו באופן צמוד את העובדים מרגע הגעתם, ויש לנו קשר עם כל הגורמים הנוגעים בדבר. כשהתכ-דר שהוא נפצע ישר ניגשתי לבית החו-לים. עשיתי את זה גם מתוקף תפקידי וגם מכיוון שהו מנוגד וייטנאמי, שכולם רואים איש לרעהו".

"באותו יום קיבלנו טלפון מהאם ומא-שתו – הן בכו בטלפון. אימא שלו ביק-שה שאצלם לה תמונה, להוראות שהוא חי-במהלך האשפוז התקשרתי לבית החולים כמעט כל יום וגם באתי לבקר. מיד גם פני-תי לשגריר ישראל בווייטנאם על מנת שינפיק לנויין ויזה. חברת הביטוח מימנה לה את כרטיס הטיסה והיא הגיעה לישראל. הפגישה ביניהם הייתה מרגשת מאוד".

בבית החולים שמו דגש מיוחד על נושא השפה. "לדו הוצמד מתורגמן שה-גיע כל יום", מספרת יותנני. "דו גם תקשר עם אשתו באמצעות הסקיפ עד שהיא הגיעה".

עד כמה הגעתה פיעה בשיקום?

מהשגרירות הגיע לבית החולים עשורת פעמים. בית החולים עשה עבודה נהדרת".

הזיכרון פשוט נמחק

מי שהקפיד לבקר, כאמור, הוא סגן השגריר הווייטנאמי, הונג ואן-לוי. "עוד כשהייתי בווייטנאם שמעתי שהוא מגיע לבקר את דו כמעט מדי יום", מספרת טי-טורנג. "גם כשהגעתי לארץ הוא הקפיד לומר לנו שהוא יעזור בכל מה שניתן".

לא טאן מוסיף: "בהתחלה לא ידעתי במי מדובר. רק יותר מאוחר הבנתי שמי דובר בסגן השגריר. הוא עושה עבודה טובה".

בשיבא נרתמו לטיפול פיזי וסוציאלי בבעבר הווייטנאמי. "את דו מצאו מושל על הכביש מחוץ הכרה", מספרת גילה יוחנני, עובדת סוציאלית במחלקה לשיקום המב-גר בבית החולים. "גם אחרי שהוא התעורר הוא לא זכר כלום מהתאונה. אנשים שעו-ברים אירוע כזה מתעוררים בצורה הר-גתית והזיכרון שלהם בנוגע לתאונה ול-תקופה לפניו פשוט נמחק, כמו בסרט. המטרה שלנו היא להחזיר את הפצועים לתפקוד מקסימלי".

"תהליך השיקום כולל עבודה משו-לבת של פיזיותרפיסטים, מרפאים בעי-סוק, קלינאי תקשורת, פסיכולוגים ועוב-דים סוציאליים. התהליך כולל גם תרגול שפה. כשרו הגיע למחלקה, הוא כבר סופל על ידי השגרירות ויוצג על ידי עורך דין. אחר כך כשהתלנו בתהליך השיקום, פנינו לשגרירות הווייטנאמית. סגן הש-